

Politechnika
Wroclawska

Katedra Inżynierii Ochrony Środowiska

Wydział Inżynierii Środowiska
Politechnika Wroclawska

POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA

Dr inż. Łukasz SZALAŁATA

bud. D-2 pok. 17A
e-mail: Lukasz.Szalata@pwr.edu.pl

Plan wykładów

1

Wykład wprowadzający, Prawo Ochrony Środowiska

2

Urzędy odpowiedzialne za Ochronę Środowiska

3

Akty prawne stosowane w Polityce Ochrony Środowiska

4

RDW, Dyrektywa Powodziowa, Ustawa Prawo Wodne

5

Oceny Oddziaływania na Środowisko

6

Nowelizacja Ustawy o odpadach

Wykład 1

Dostosowanie polskiego prawa ochrony środowiska do norm unijnych

Ochrona środowiska w prawie wspólnotowym

- Do 1986 roku ochrona środowiska oparta na przepisach Traktatu o Wspólnocie Europejskiej z Maastricht – pośrednie regulacje ochrony środowiska,
- Jednolity Akt Europejski przyjęty w 1986 r. – wprowadził bezpośrednie regulacje ochrony środowiska przez włączenie działu VII dotyczącego ochrony środowiska do Traktatu, włączenie zadania wspierania zrównoważonego wzrostu do działań gospodarczych i trwałego nieinflacyjnego wzrostu z poszanowaniem środowiska naturalnego,
- Traktat z Amsterdamu z 1997 – nowelizacja Traktatu z Maastricht – rozszerzenie zakresu przepisów o zadania Wspólnoty zmierzające do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska, a także mające na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju działań gospodarczych oraz zrównoważonego nieinflacyjnego wzrostu.

Zasady polityki Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska

Art. 174, ust. 2 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej – zasady polityki w ochronie środowiska:

- zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach,
- zasada prewencji z regułą przezorności,
- zasada „zanieczyszczający płaci”,
- likwidacja szkód u źródła (zasada prelikwidacji szkody).

Ustawodawstwo wtórne jako podstawowe źródło prawa ochrony środowiska w Unii Europejskiej

- Dyrektywy - wymagają pełnej inkorporacji wymagań Unii Europejskiej do ich systemów prawnych i administracyjnych, przy pewnej swobodzie w doborze środków realizacji tego obowiązku,
- Rozporządzenia-obowiązują bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich i nie mogą być włączane do prawa krajowego,
- Decyzje - obowiązują bezpośrednio i dotyczą tylko podmiotów, do których są skierowane (np. wybranych państw),
- Zalecenia i opinie – mają charakter aktów niewiążących,
- Normy i przepisy techniczne – odrywają istotną rolę w kształtowaniu porządku prawnego, zwłaszcza w dziedzinach ochrony środowiska oraz ochrony zdrowia lub życia ludzkiego.

Obowiązek implementacji prawa wspólnotowego

Członkostwo w Unii Europejskiej zobowiązuje państwa do implementacji (wdrożenia) wspólnotowego dorobku Prawnego.

W przypadku prawa pisanego implementacja ta składa się generalnie z trzech elementów:

- transpozycji

czyli przeniesienia norm wspólnotowych do krajowego porządku prawnego (dotyczy ona w zasadzie tylko dyrektyw, bo rozporządzenia, jako obowiązujące bezpośrednio nie tylko nie muszą, ale nawet nie mogą być przepisywane do prawa krajowego – państwa członkowskie mają tylko ustanowić przepisy regulujące pewne kwestie organizacyjne związane ze stosowaniem rozporządzenia, np. wskazać kompetentne organy),

- stosowania,

- przestrzegania norm.

Transpozycja prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z wyrokiem ETS w sprawie 96/81 (Commission v. Netherlands) transpozycja dyrektyw powinna być dokonywana za pomocą prawnie wiążących przepisów prawa wewnętrznego w sposób zapewniający spełnienie wymagań co do jasności i pewności prawa oraz pozwalający zainteresowanym osobom dochodzić przed sądem praw wynikających z transponowanych przepisów.

Oznacza to, że dyrektywy muszą być transponowane za pomocą aktów powszechnie wiążących wydanych przez odpowiednie władze państwowe – tam, gdzie to stosowne, mogą to być również władze regionalne czy lokalne.

Aktem transponującym nie musi być przy tym ustawa - może to być akt niższego rzędu lub akt prawa miejscowego.

Nie może to jednak być np. nie mający mocy wiążącej plan opracowany przez organ administracji.

Dokumenty programowe – akty paraprprawne

- **Dokumenty nie mające bezpośredniej mocy normatywnej, wytyczające kierunki działania i wpływające na politykę Prawodawczą,**
- **Programy Ochrony Środowiska,**
- **Strategie dotyczące węższych problemów np. Strategia tematyczna w zakresie recyklingu odpadów.**

Programy Ochrony Środowiska

- **1973-1975 – I Program** –strategia kontroli zanieczyszczeń przez wprowadzenie standardów oraz prewencję emisji.
- **1976-1981 – II Program** –rozszerzenie ochrony środowiska na różne sektory gospodarki we wszystkich fazach działania: planowanie, realizacja, eksploatacja. Nacisk na redukcję zanieczyszczeń.
- **1981-1986 – III Program** –uznanie zasobów naturalnych za podstawę rozwoju gospodarczego, stanowiącą o postępie, konieczność przestrzegania zasady rozwoju środowiska w wykorzystaniu zasobów.
- **1987-1992 – IV Program** –utworzenie ponadnarodowej inspekcji, kontrolującej stosowanie zaleceń wspólnotowych oraz regulacji prawnych wszelkich oddziaływań na środowisko. Kwestia dostępu opinii publicznej do informacji o środowisku.
- **1990 – powołanie Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz Europejskiej Sieci Nadzoru i Informacji o Środowisku.**

Programy Ochrony Środowiska

- **1993-2000 – V Program –wdrażanie koncepcji Konferencji w Rio. Kardynalna zasada polityki ekologicznej -zasada zrównoważonego rozwoju, zapobieganie zanieczyszczeniom oraz ich likwidacja. Zasada zwiększonej odpowiedzialności producenta za wyrób w całym cyklu jego życia. Preferowane „dobrowolne umowy”, zawierane pomiędzy przemysłem a administracją rządową, określające stopień zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska w danej gałęzi przemysłu.**
- **2001-2010 – VI Program –Środowisko 2010, Nasza Przyszłość, Nasz Wybór. 5 strategicznych dróg postępowania:**
 - 1. poprawa implementacji istniejącego prawa,
 - 2. zintegrowanie ochrony środowiska z innymi politykami,
 - 3. bliższa współpraca z rynkiem,
 - 4. wspieranie obywateli w zmianie podejścia do ochrony środowiska,
 - 5. uwzględnienie ochrony środowiska w użytkowaniu gruntów i decyzjach menedżerskich.

Organy powołane do kontroli przestrzegania prawa wspólnotowego

- Komisja Europejska
- Europejski Trybunał Sprawiedliwości.

Komisja Europejska:

- nadzoruje notyfikacje dotyczące krajowych środków, mających na celu transpozycję przepisów wspólnotowych,
- bada krajowe środki transponujące dyrektywy pod kątem ich zgodności z oryginalnym brzmieniem przepisów,
- bada faktyczne stosowanie przepisów dyrektyw i rozporządzeń.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości :

- orzeka w sprawach, które zostały do niego wniesione (najczęściej Komisja wnosi sprawę przeciwko państwu członkowskiemu),
- dokonuje wykładni prawa wspólnotowego i interpretacji Traktatów,
- wyroki ETS mają charakter ostateczny i nie ma od nich odwołania.

Sankcje za niedopełnienie obowiązku implementacji prawa wspólnotowego

- Ryczałt
- okresowa kara pieniężna
- Sankcje nakładane są przez ETS na wniosek Komisji, która wskazuje przy tym wysokość ryczałtu lub kary pieniężnej, które uzna za odpowiednie do okoliczności.
- ETS może, jeżeli uzna za stosowne, nałożyć na państwo członkowskie zarówno okresową karę pieniężną, jaki ryczałt (w tej samej sprawie).

Postępowanie prowadzące do nałożenia przez ETS kary finansowej

- Komisja Europejska kieruje pierwsze pismo do państwa członkowskiego, zarzucające mu naruszenie prawa wspólnotowego –są to tzw. zarzuty formalne.
- Zarzucając naruszenie zobowiązań traktatowych, Komisja musi równocześnie umożliwić temu państwu przedstawienie swoich uwag.
- Jeśli sprawa nie zostanie wystarczająco wyjaśniona na etapie zarzutów formalnych, Komisja przygotowuje tzw. uzasadnioną opinię , której na tym etapie procedury nie można zaskarżyć. Opinia taka musi przedstawić charakter naruszenia, określić środki, jakie należy przedsięwziąć, by naruszenie to zostało usunięte, oraz termin, do którego powinno to nastąpić.
- Jeśli w wyznaczonym terminie państwo podejmie działania zalecone przez Komisję, sprawa w zasadzie jest zakończona. Jeśli natomiast początkowe podejrzenia Komisji nie potwierdzą się, sprawa kończy się automatycznie.

Postępowanie prowadzące do nałożenia przez ETS kary finansowej

- „Jeśli państwo nie zastosuje się do opinii Komisji Europejskiej w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości”.
- Sprawa wkracza wówczas w fazę sądową.

W tej fazie Komisja przedstawia Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości zarzuty przeciwko państwu. Jeśli państwo to nie zdoła obronić swego stanowiska i nie przekona sędziów Trybunału do swoich racji, wydaje on wyrok o charakterze deklaratywnym. W wyroku tym określone są podobnie jak wcześniej w uzasadnionej opinii Komisji środki, które państwo powinno podjąć, by zakończyć naruszanie prawa.

Postępowanie prowadzące do nałożenia przez ETS kary finansowej

Jeśli w wyznaczonym przez ETS terminie państwo nie zastosuje się do wyroku w sprawie naruszenia prawa wspólnotowego, Komisja może ponownie przekazać sprawę do Trybunału. Równocześnie określa ona wysokość okresowej kary pieniężnej lub kary ryczałtowej, którą jak uważa winno zapłacić państwo stosownie do okoliczności.

W razie potwierdzenia przez ETS faktu niezastosowania się do poprzedniego wyroku, na państwo może zostać nałożona, okresowa kara pieniężna lub/i kara ryczałtowa.

Okresową karę pieniężną nalicza się za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu drugiego wyroku ETS w danej sprawie, począwszy od daty zapoznania się z nim przez państwo członkowskie, a zakończywszy na momencie, w którym państwo to w pełni zastosuje się do wyroku ETS, usuwając uchybienie.

Prawo ochrony środowiska UE

Jest ok. 300 aktów prawnych i parapravných dotyczących:

- **Produktów** – określające zawartość substancji chemicznych w niektórych produktach, dopuszczalny poziom hałasu emitowanego przez niektóre urządzenia, regulujące obrót niektórymi substancjami i preparatami, warunki importu i eksportu oraz wewnątrz wspólnotowego przemieszczania odpadów, przyznawania oznakowań ekologicznych,
- **Działalności lub procesów produkcyjnych**, mogących oddziaływać na środowisko lub zdrowie ludzi – składowanie i spalanie odpadów, emisje zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych do powietrza i do wód, zarządzanie i audyty ekologiczne,
- **Jakości środowiska** – ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, ograniczanie stężeń i zawartości zanieczyszczeń w powietrzu, wodzie i glebie,
- **Procedur** – oceny oddziaływania na środowisko, dostępu do informacji o środowisku, konsultacji społecznych w przypadku decyzji o inwestycjach mogących oddziaływać na środowisko

Obszary działalności UE m.in. Środowisko i Prawo

Streszczenia aktów prawnych i politycznych

- Panorama
- Postanowienia ogólne
- Zrównoważony rozwój
- Odpady
- Hałas
- Zanieczyszczenie powietrza
- Woda
- Przyroda i różnorodność biologiczna
- Ochrona gleb
- Ochrona ludności
- Zmiany klimatu

Akty prawne i orzecznictwo w pełnej wersji

- Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Art.2 i 6, tytuł XIX)
- Obowiązujące prawodawstwo
- Projekty aktów prawnych i monitorowanie procesu decyzyjnego w instytucjach UE

Instytucje Unii Europejskiej odpowiedzialne za ochronę środowiska

DG Environment – Dyrekcja Generalna do Spraw Ochrony Środowiska-jedna z głównych dyrekcji wchodzących w skład Komisji Europejskiej,

Główne zadania:

- inicjowanie i tworzenie nowego prawa środowiskowego,
- monitorowanie czy nałożone środki naprawcze są przestrzegane przez państwa.

Komisja Środowiska, Zdrowia Publicznego i Ochrony Konsumentów

- jedna z komisji Parlamentu Europejskiego,
- odpowiedzialna za świadczenie pomocy obywatelom w ochronie zdrowia i środowiska.

Europejska Agencja Ochrony Środowiska

- główne centrum informacji o stanie środowiska w krajach Unii Europejskich,
- wspieranie idei zrównoważonego rozwoju oraz dostarczanie rzetelnych danych dla podmiotów rozwijających i wdrażających europejską politykę ochrony środowiska.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Lukasz.Szalata@pwr.edu.pl

Wykład 2

***Dobre praktyki w zarządzaniu
środowiskiem oraz urzędy
ochrony środowiska w Polsce***

0

***DOBRE PRAKTYKI ZARZĄDZANIA I
GOSPODAROWANIA ŚRODOWISKIEM
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII
EUROPEJSKIEJ***

Kto wierzy, że powinniśmy...

- *Zanieczyszczać bardziej niż musimy*
- *Wykorzystywać więcej energii niż potrzebujemy*
- *Dewastować więcej gruntów ornych, terenów leśnych czy środowisk zwierząt niż musimy*
- *Budować układy i infrastrukturę, która jest brzydka, niefunkcjonalna o złej jakości powietrza, niewydajna*

•Wydawać więcej pieniędzy niż musimy (złe oddziaływanie na koniunkturę)

•Pozostawię naszym dzieciom świat bardziej zanieczyszczony, w którym życie jest bardziej kosztowne niż w świecie, w którym my zaczynaliśmy żyć

Jeżeli uważasz, że nie powinniśmy kontynuować wyżej wymienionych działań, to oznacza, że już wierzysz w zasady zrównoważonego rozwoju

Polityka ekologiczna państwa

Polityka ekologiczna państwa nie jest aktem prawnym. Jest dokumentem o charakterze programowym i planistycznym.

Polityka ekologiczna państwa jest sporządzona jako realizacja ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, która w art. 13-16 wprowadza obowiązek przygotowywania i aktualizowania co 4 lata polityki ekologicznej państwa.

- 1 opracowanie polityki ekologicznej państwa (I) w 1991 r.,***
- 2 opracowanie polityki ekologicznej państwa (II) w 2000 r.,***
- 3 opracowanie polityki ekologicznej państwa w 2002 r. jako „Program Wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa, na lata 2002-2010”***

Polityka ekologiczna państwa

Polityka ekologiczna państwa na mocy ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z 1980 r.

Art. 90: „Rada Ministrów określa politykę ekologiczną państwa zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju”

Ustawa nie przewidywała przyjmowania polityki ekologicznej przez Sejm.

Ustawa nie przewidywała składania raportów z realizacji polityki ekologicznej państwa – brak bezpośredniej delegacji.

Minister Ochrony Środowiska miał obowiązek przedstawić Sejmowi RP co 3 lata raport z realizacji ustawy.

II Polityka ekologiczna państwa

- ***opracowana pod koniec lat 90-tych, przyjęta przez Radę ministrów 13.06.2000r., uchwalona przez Sejm 22.08.2001 r.***
- ***uchwalona na mocy art. 10 ust. 2 ustawy o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, wyznaczając na to termin do 31.12.2002***
- ***uchwalona przed wejściem w życie ustawy POŚ***
- ***czy spełnia wymogi stawiane przez POŚ w art. 14???***
- ***została opracowana na lata 2000 – 2025, gdy zgodnie z art. 14 ust.2 politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata!***

II Polityka ekologiczna państwa

Realizację celów polityki przewidziano w trzech etapach:

- 1. Cele krótkookresowe – przygotowanie Polski do wstąpienia do UE, horyzont czasowy do 2002 r.***
- 2. Cele średniookresowe – realizowane w pierwszych latach członkostwa, do 2010 r., będą obowiązywać okresy przejściowe i programy dostosowawcze.***
- 3. Cele długookresowe – do 2025 r.***

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

- art. 13: „Polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska”
- art. 5 Konstytucji obowiązek zapewnienia ochrony środowiska i realizacji zasad rozwoju zrównoważonego
- art. 74 Konstytucji: ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych
- Deklaracja w sprawie środowiska i rozwoju z Rio z 1992 r., konferencja ONZ,
- wymagania UE w sprawie polityki ekologicznej państw zawarte w dyrektywach i rozporządzeniach,
- dokumenty programowe UE: VII Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska

• Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

• art. 14: polityka ekologiczna państwa określa:

1. Cele ekologiczne,

2. Priorytety ekologiczne,

3. Rodzaje harmonogram działań proekologicznych,

4. Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Polityka ekologiczna państwa jest przyjmowana na 4 lata, z tym, że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

- **art. 15 określa tryb tworzenia i uchwalania polityki ekologicznej państwa**
 - 1. Projekt polityki ekologicznej państwa opracowuje Minister Środowiska.**
 - 2. Przygotowany projekt Minister Środowiska przedstawia do zaopiniowania marszałkom województw.**
 - 3. Po zaopiniowaniu projekt jest uchwalany przez Radę Ministrów.**
 - 4. Rada Ministrów przedstawia uchwalony projekt Sejmowi, który przyjmuje go w drodze uchwały.**

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

art. 16 nakłada na Radę Ministrów obowiązek przedkładania Sejmowi raportu z realizacji polityki ekologicznej państwa.

- 1. Zgodnie z art. 14 i 16 wydaje się, że nie Rada Ministrów, ale Minister Środowiska powinien przygotować raport, a następnie przedłożyć go Radzie Ministrów, a ta natomiast Sejmowi.**
- 2. Cel raportu: powinien być wskazówką do tworzenia nowej polityki ekologicznej państwa oraz być źródłem informacji o środowisku i działaniach związanych z jego ochroną**

Programy Ochrony Środowiska

obowiązek uchwalenia gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów ochrony środowiska

- programy ochrony środowiska mają za zadanie transponować założenia polityki ekologicznej państwa**

Przykład zastosowania

WIOŚ: dane o imisji pyłu

IMGW: dane meteorologiczne

Urząd Marszałkowski

identyfikacja źródeł emisji pyłu i metali ciężkich do powietrza

efektywna redukcja emisji pyłu i metali ciężkich do powietrza

Najprościej ujmując, powinniśmy podejmować decyzje, które będziemy mogli zrealizować w przyszłości

• ***Ministerstwo Środowiska***

Podstawy prawne działania Ministerstwa Środowiska

- Ministerstwo Środowiska jest urzędem administracji rządowej powołanym, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 1999 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Środowiska (Dz. U. Nr 91, poz. 1017), do obsługi Ministra Środowiska.**

Status prawny

- **Ministerstwo Środowiska jest urzędem administracji rządowej powołanym, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 1999 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Środowiska (Dz. U. Nr 91, poz. 1017), do obsługi Ministra Środowiska.**
- **Statut Ministerstwa określa zarządzenie Nr 23 Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 marca 2008 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Środowiska (M.P. Nr 22, poz. 215).**
- **Ustawa o Radzie Ministrów (art. 33 ust. 1 pkt 2; art. 39).**

Ministerstwo Klimatu

<https://www.gov.pl/web/klimat>

Podstawowe informacje

Minister Klimatu prowadzi politykę zrównoważonego rozwoju z zachowaniem ojczystych zasobów przyrodniczych i polskiego krajobrazu. Odpowiada także za racjonalną gospodarkę leśną i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Ministersto Klimatu

- **Misja:**
- **Ministerstwo Klimatu, poprzez współtworzenie polityki państwa, troszczy się o środowisko w Polsce i na świecie oraz wpływa na długofalowy, realizowany z poszanowaniem przyrody i praw człowieka rozwój kraju tak, aby uwzględnić potrzeby zarówno współcześnie żyjących ludzi, jak i przyszłych pokoleń.**
- **Wizja:**
- **Ministerstwo Klimatu jest nowoczesną, profesjonalną, darzoną zaufaniem społecznym instytucją, racjonalnie zarządzającą zasobami naturalnymi, dbającą o edukację ekologiczną społeczeństwa oraz otwartą na współpracę w zakresie ochrony środowiska.**

<https://www.gov.pl/web/klimat/biura-i-departamenty-1?page=1&size=10>

- **Biura i departamenty**
- **Biuro Ministra**
- **Departament Edukacji i Komunikacji**
- **Departament Ekonomiczny**
- **Departament Funduszy Ekologicznych**
- **Departament Geologii i Koncesji Geologicznych**
- **Departament Gospodarki Odpadami**

CENTRALNE ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ NADZOROWANE PRZEZ MINISTRA ŚRODOWISKA

- Główny Inspektor Ochrony Środowiska
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
- Prezes PGW Wody Polskie
- <https://www.wody.gov.pl/>
- Prezes Państwowej Agencji Atomistyki
- Prezes Wyższego Urzędu Górniczego

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE NADZOROWANE PRZEZ MINISTRA ŚRODOWISKA

- Biuro Nasiennictwa Leśnego w Warszawie
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”

INSTYTUTY BADAWCZE

- [Instytut Badawczy Leśnictwa](#)
- [Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych](#)
- [Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej](#)
- [Instytut Ochrony Środowiska](#)
- [Krajowy Administrator Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji](#)
- [Państwowy Instytut Geologiczny](#)

Podstawa prawna działania jednostek badawczo-rozwojowych:

- [Ustawa z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych](#)
- **Jednostkami badawczo-rozwojowymi, w rozumieniu ustawy, są państwowe jednostki organizacyjne wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, tworzone w celu prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych, których wyniki powinny znaleźć zastosowanie w określonych dziedzinach gospodarki narodowej i życia społecznego.**

• Jednostkami badawczo-rozwojowymi są:

- instytuty naukowo-badawcze,
- ośrodki badawczo-rozwojowe, centralne laboratoria i inne jednostki organizacyjne, których podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1.

Do zadań jednostek badawczo-rozwojowych w szczególności należy:

- prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, przystosowanie wyników prowadzonych prac do zastosowania w praktyce oraz upowszechnianie wyników tych prac,
- realizacja zadań związanych z prowadzonymi przez nią badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi, określonych w statucie jednostki.
- Jednostki badawczo-rozwojowe posiadające odpowiednie warunki materialne i techniczne mogą prowadzić szkolenia specjalistyczne oraz różne formy kształcenia ustawicznego.

Jednostki badawczo-rozwojowe w resorcie środowiska:

- [Instytut Badawczy Leśnictwa](#)
- [Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych](#)
- [Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej](#)
- [Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy](#)
- [Krajowy Administrator Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji](#)
- [Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy](#)

PARKI NARODOWE

- [Babiogórski Park Narodowy z siedzibą w Zawoi](#)
- [Białowiecki Park Narodowy z siedzibą w Białowieży](#)
- [Biebrzański Park Narodowy z siedzibą w Osowcu Twierdzy](#)
- [Bieszczadzki Park Narodowy z siedzibą w Ustrzykach Górnych](#)
- [Drawieński Park Narodowy z siedzibą w Drawnie](#)
- [Gorczański Park Narodowy z siedzibą w Porębie Wielkiej](#)
- [Kampinoski Park Narodowy z siedzibą w Izabelinie](#)
- [Karkonoski Park Narodowy z siedzibą w Jeleniej Górze](#)
- [Magurski Park Narodowy z siedzibą w Krempnej](#)
- [Narwiański Park Narodowy z siedzibą w Kurowie](#)
- [Ojcowski Park Narodowy z siedzibą w Ojcowie](#)
- [Park Narodowy "Bory Tucholskie" z siedzibą w Charzykowach](#)
- [Park Narodowy Gór Stołowych z siedzibą w Kudowie-Zdroju](#)
- [Park Narodowy "Ujście Warty" z siedzibą w Chyrzynie](#)
- [Pieniński Park Narodowy z siedzibą w Krościenku nad Dunajcem](#)
- [Poleski Park Narodowy z siedzibą w Urszulinie](#)
- [Roztoczański Park Narodowy z siedzibą w Zwierzyńcu](#)
- [Słowiński Park Narodowy z siedzibą w Smołdzinie](#)
- [Świętokrzyski Park Narodowy z siedzibą w Bodzentynie](#)
- [Tatrzański Park Narodowy z siedzibą w Zakopanem](#)
- [Wielkopolski Park Narodowy z siedzibą w Jeziorach](#)
- [Wigierski Park Narodowy z siedzibą w Krzywym](#)
- [Woliński Park Narodowy z siedzibą w Międzyzdrojach](#)

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE PODLEGŁE MINISTROWI ŚRODOWISKA

[Centrum Informacji o Środowisku](#)

- **SZKOŁY LEŚNE PROWADZONE PRZEZ MINISTRA ŚRODOWISKA**
- [Zespół Szkół Leśnych im. Leśników Polskich w Białowieży](#)
- [Zespół Szkół Leśnych w Biłgoraju](#)
- [Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych im. St. Morawskiego w Brynku](#)
- [Zespół Szkół Leśnych im. inż. Jana Kloski w Goraju](#)
- [Zespół Szkół Leśnych w Lesku](#)
- [Zespół Szkół Leśnych im. Prof. Władysława Jedlińskiego w Miliczu](#)
- [Zespół Szkół Leśnych w Rogozińcu](#)
- [Technikum Leśne im. Prof. Jana Miklaszewskiego w Staroście](#)
- [Zespół Szkół Leśnych w Tucholi](#)
- [Zespół Szkół Leśnych im. prof. Stanisława Sokołowskiego w Warcinie](#)
- [Zespół Szkół Leśnych im. Romana Gesinga w Zagnańsku](#)

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Lukasz.Szalata@pwr.edu.pl

Wykład III

- **Akty prawne stosowane w Polityce Ochrony Środowiska**
- **„Prawo Ochrony Środowiska”**

Ochrona Środowiska jako zadanie Państwa

- Cel ogólnospołeczny, tzn. Państwo musi zapewnić społeczeństwu minimum warunków, jakich wymaga stan rozwoju cywilizacyjno-technologicznego;
- Funkcja integracyjna Państwa;
- Zapewnienie społeczeństwu właściwych ekologicznych warunków rozwoju poprzez podejmowanie zadań określonych jako ochrona środowiska;
- Realizacja w/w zadań powinna mieć charakter polityki środowiskowej.

Ochrona Środowiska

- **Problematyka ochrony środowiska ma charakter wieloaspektowy:**
 - **Aspekty społeczne;**
 - **Zagadnienia techniczne, pedagogiczne, medyczne i in.**
 - **Wymagane jest zaangażowanie całego aparatu państwowego, dla którego ochrona środowiska jest pewnym wytycznym działaniem, kryterium oceny prawidłowości wszelkich podejmowanych i realizowanych zamierzeń.**
 - **OCHRONA ŚRODOWISKA STAJE SIĘ SAMOISTNĄ POLITYKĄ ŚRODOWISKOWĄ KRAJU!**

Ochrona Środowiska

- Na kształt polityki ochrony środowiska mają wpływ współczesne – poza uwarunkowaniami wew. – stosunki międzynarodowe;
- Problematyka ochrony środowiska poruszana jest na skalę całej Europy i Globu.
- Wspólne zintegrowane działania mające na celu poprawę stanu środowiska na świecie.
- Kształtowanie polityki środowiskowej uzależnione jest m.in. od sytuacji ekonomicznej, ekologicznej i politycznej.

Działania państwa:

- **Oddziaływanie na podmioty gospodarcze w celu preferowania przedsięwzięć proekologicznych, rozumianych jako czystych i oszczędnych ekologicznie oraz o charakterze rekultywacyjnym;**
- **Włączenie parametrów środowiskowych w instrumenty ekonomiczne oddziałujące na sytuacje podmiotów gospodarujących w celu ograniczania i eliminowania działań szkodzących środowisku (np. opłaty i kary środowiskowe) oraz wymuszanie działań rekultywacyjnych;**

Działania państwa:

- **Określanie dopuszczalnych granic wykorzystywania poszczególnych komponentów środowiska oraz standardów ich jakości , np. limity (pozwolenia na wykorzystywanie zasobów środowiskowych);**
- **Podjęmowanie konkretnych przedsięwzięć ochronnych, głównie w zakresie monitoringu środowiska, ochrony konserwatorskiej dla określonych obiektów i terenów, ewentualnie działań o charakterze rekultywacyjnym łącznie z akumulacją niezbędnych środków finansowych.**

Działania państwa sfera świadomości ekologicznej

- **Umożliwienie samorozwoju świadomości ekologicznej poprzez preferowanie działalności organizacji społecznych (środki finansowe, uprawnienia kontrolne);**
- **Uprawnienie organizacji samorządowych do podejmowania działań ochronnych;**
- **Stworzenie systemu gwarancji umożliwiającemu indywidualnemu obywatelowi egzekwowanie jego prawa do korzystania ze środowiska**
- **Działanie Państwa na rzecz ochrony środowiska i utrzymania równowagi środowiskowej;**

Działania państwa sfera świadomości ekologicznej

- **Rozwój systemu edukacji ekologicznej oraz poprzez rozwój środków masowego przekazu;**
- **Ustalenie i egzekwowanie zasad odpowiedzialności za szkody środowiskowe wraz z kontrolą stanu środowiska.**

Generalnie Państwo powinno być sternikiem w ochronie środowiska i kształtowaniu zasobów naturalnych.

Prawo w ochronie środowiska

- Prawo to system norm ogólnych i „abstrakcyjnych” związany genetycznie i funkcjonalnie z działalnością państwa.
- Prawo jest rezultatem działalności państwa i jego organów, reguluje zasadnicze kierunki działalności państwa, będąc jednym z podstawowych instrumentów realizacji jego funkcji.
- Prawo jest środkiem do osiągnięcia celów, jakie prawodawca zamierza uzyskać, opierając się na wiedzy, jaką posiada i wartościach, jakie przyjmuje.
- Polityka prawa – tworzenia, stosowania i realizacji norm działających na rzecz ochrony środowiska powinna być jednym z istotnych elementów polityki środowiskowej.

Prawo w ochronie środowiska

- **System skutecznie działających proekologicznych norm prawnych.**
- **Najbardziej ogólnym i normatywnym wyrazem celów państwa i służących ich realizacji zadań są przepisy konstytucji i zapis o zapewnieniu społeczeństwu właściwych ekologicznie warunków rozwoju oraz wytyczenie podstawowych zadań państwa w dziedzinie ochrony środowiska.**
- **Analizując działania państwa w dziedzinie ochrony środowiska, należy zwrócić uwagę na funkcję norm prawnych w tym zakresie. Normy mają być instrumentem określania i realizacji zadań państwa, wobec czego powinny spełniać przede wszystkim następujące funkcje:**

Funkcja organizatorska kształtowania zasad korzystania ze środowiska w kontekście jego ochrony

- **Ustalenie proekologicznych warunków prowadzenia działalności gospodarczej;**
- **Określenie kryteriów prawidłowości ekologicznej wszelkich działań podejmowanych wobec środowiska;**
- **Określenie kryteriów jakości środowiska;**
- **Ustanowienie zasad, form i rodzajów ograniczeń i zakazów w korzystaniu z określonych elementów środowiska**
- **Ustalenie zakresu i form państwowej edukacji ekologicznej.**

Funkcja organizacyjna organizowania wykonania zadań ochronnych

- **Ustalenie podziału pomiędzy aparat państwowy oraz aparat i organizacje społeczne;**
- **Ustanowienie organizacji aparatu państwa powołanego głównie do wykonywania zadań ochronnych;**
- **Ustalenie zakresu, form i organizacji wykonywania kontroli stanu środowiska;**

Funkcja represyjna

wymuszanie zachowań korzystnych dla utrzymania stanu równowagi ekologicznej

- **Ustalenie wykorzystanych indywidualnie lub zbiorowo gwarancji realizacji podmiotowego prawa do korzystania ze środowisk;**
- **Wprowadzenie sankcji za szkody środowiskowe;**
- **Ustalanie zasad restaurowania zniszczonych elementów środowiska i wynagradzania szkód środowiskowych.**

Normy administracyjnoprawne w ochronie środowiska

- **Mają bardzo duże znaczenie w wypełnianiu funkcji organizacyjnej, a jeszcze większe przy funkcji organizatorskiej, a mniejszą rolę w wypełnianiu funkcji gwarancyjnej.**
- **Wynikają z tego, że ochrona środowiska jest zadaniem państwa wypełnianym przez jego aparat, głównie organy administracji publicznej;**
- **Powinny wytyczać zadania administracji państwowej w dziedzinie ochrony środowiska.**

System przepisów prawa ochrony środowiska i jego podstawy prawne

- **Ochrona środowiska jest obecnie jednym z głównych zadań współczesnego społeczeństwa i państwa.**
- **Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. /Dz.U.z 20Nr 78 poz.483 zm. Dz.U.z 20 Nr 200/2006 poz.1471/ jedną z podstawowych funkcji państwa polskiego jest zapewnienie ochrony środowiska,**

System przepisów prawa ochrony środowiska i jego podstawy prawne

- U podstaw realizacji tej i innych funkcji leży zasada zrównoważonego rozwoju – takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń (art. 5).

„Według definicji z art.3 pkt.50 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U.z 2008 r. Nr 25 poz.150)”

System przepisów prawa ochrony środowiska i jego podstawy prawne

- Na potrzeby ochrony środowiska Konstytucja pozwala na wprowadzanie pewnych – określonych ustawami - ograniczeń w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw (art. 31) oraz zobowiązuje władze publiczne (art. 74)

Dotyczy to wszystkich szczebli administracji rządowej i samorządowej oraz jednostek wykonujących zadania administracji zlecone, w zakresie swoich kompetencji. :

- do prowadzenia „Polityki ekologiczna Państwa w latach 2009—2012 z perspektywą do roku 2016” (przyjęty Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. - M.P. z roku 2009 Nr 34 poz. 501) zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom,
- do ochrony środowiska,
- do wspierania działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

System przepisów prawa ochrony środowiska i jego podstawy prawne

- Daje również prawo każdemu - każdej osobie fizycznej i prawnej, niezależnie od narodowości czy kraju pochodzenia
- do informacji o stanie i ochronie środowiska.
- Równocześnie Konstytucja zobowiązuje każdego (art. 86)
- do dbałości o stan środowiska,
- do ponoszenia odpowiedzialności za spowodowane przez siebie pogorszenie stanu środowiska.
- Szczegółowe regulacje w powyższym zakresie określają ustawy i akty wykonawcze do ustaw. Uwzględniają one wymagania wynikające z dyrektyw Unii Europejskiej i konwencji międzynarodowych.
- Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia, a także akty prawa miejscowego - na obszarze działania organów, które je ustanowiły. (w oparciu o art. 87 Konstytucji).

System przepisów prawa ochrony środowiska i jego podstawy prawne

- **Podstawową ustawą w tym przedmiocie jest:**
- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz.150 z późn.zm.)**
- **Internetowy System Aktów Prawnych**
<http://isap.sejm.gov.pl>

Tekst ustawy

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz.150 z późn.zm.)**
- **Internetowy System Aktów Prawnych**
<http://isap.sejm.gov.pl>